

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 743/2024
25.02.2026. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића, Марије Терзић, Добриле Страјина и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Бранислав Цветковић, адвокат из ..., против туженог Града Лесковца, кога заступа Градско правобранилаштво Града Лесковца, ради дуга, одлучујући о ревизији тужиље, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2174/2023 од 01.12.2023. године, у седници одржаној 25.02.2026. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2174/2023 од 01.12.2023. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 2174/2023 од 01.12.2023. године и пресуда Основног суда у Лесковцу П 47/21 од 10.06.2022. године, па се предмет враћа првостепеном суду, на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лесковцу П 47/21 од 10.06.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље, којим је тражила да суд туженог обавезе да јој, као солидарни дужник Дома здравља у Лесковцу исплати на име главног дуга по пресуди Основног суда у Лесковцу П1 675/15 од 20.04.2015. године, на име неисплаћене зараде за период од марта 2012. године до децембра 2013. године, износе, са законском затезном каматом на сваки појединачни износ рачунајући исту од сваког првог у месецу за претходни месец до исплате, као и на име трошкова парничног поступка 61.621,00 динара, на име трошкова извршног поступка по решењу Основног суда у Лесковцу И 1687/2015 од 17.06.2015. године 44.281,00 динар, на име трошкова извршног поступка по решењу Основног суда у Лесковцу ИИ 5613/18 од 16.11.2018. године износ од 6.633,00 динара, на име трошкова спровођења извршења пред Јавним извршитељем Александром Антићем по закључку ИИ 1525/2018 од 21.11.2018. године износ од 78.508,92 динара, као и да се тужени, као солидарни дужник Дома здравља у Лесковцу, обавезе да на име тужиље а на рачун надлежних

фондова за ПИО изврши обрачун и уплату пореза и доприноса за обавезно ПИО осигурање и осигурање по основу незапослености за период неисплаћених зарада, као неоснован. Ставом другим изреке, тужила је обавезана да туженом на име трошкова парничног поступка плати 37.500,00 динара.

Апелациони суд у Нишу је, пресудом Гж1 2174/2023 од 01.12.2023. године, одбио, као неосновану жалбу тужиле и потврдио пресуду Основног суда у Лесковцу П 47/21 од 10.06.2022. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужила је изјавила благовремену ревизију, из свих законских разлога, позивајући се на одредбу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку.

Одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/2023), у вези одредбе члана 92. Закона о уређењу судова ("Службени гласник РС", бр. 10/2023), прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија).

По оцени Врховног суда, у конкретном случају је потребно уједначавање судске праксе о оцени приговора недостатка пасивне легитимације туженог, па је одлука као у ставу првом изреке донета применом одредбе члана 404. став 2. Закона о парничном поступку.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку и утврдио да је ревизија тужиле основана.

Према утврђеном чињеничном стању тужила је у радном односу код Дома здравља у Лесковцу. Правноснажном пресудом на основу признања Основног суда у Лесковцу П1 67/15 од 20.04.2015. године, обавезан је Дом здравља у Лесковцу да тужилци исплати неисплаћене зараде за период од марта 2012. године до децембра 2013. године, са припадајућом законском затезном каматом и трошковима парничног поступка. На основу те пресуде, тужила је поднела предлог за извршење Основном суду у Лесковцу који је, решењем ИИ 1687/2015 од 17.06.2015. године, одредио извршење на новчаним средствима Дома здравља у Лесковцу, као извршног дужника, међутим, извршење није спроведено јер је рачун извршног дужника у блокади у дужем временском периоду. Решењем Основног суда у Лесковцу И 5163/18 од 16.11.2018. године, обустављен је поступак извршења одређен решењем о извршењу Основног суда и у Лесковцу и одређено да ће се извршење наставити пред судским извршитељем Александром Антићем из Извршитељ је донела закључак ИИ 25/2018 од 21.11.2018. године којим је одредила спровођење извршења ради наплате новчаног потраживања извршног повериоца пленидбом новчаних средстава са рачуна извршног дужника и преносом на рачун извршног повериоца. Међутим, и по Закључку извршитеља извршење није спроведено нити је тужила наплатила предметно потраживање. Оснивач Дома здравља Лесковац био је Град Лесковац. Влада Републике Србије је донела Одлуку 06.03.2020. године којом је преузела оснивачка права над домовима

здравља од локалне самоуправе међу којима је и Град Лесковац. Над домом здравља Лесковац не може да се спроведе стечајни поступак у смислу одредбе члана 14. Закона о стечају. У одговору на тужбу тужени је истакао приговор пресуђене ствари као и приговоре застарелости потраживања и недостатка пасивне легитимације.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су тужбени захтев тужиље одбили применом одредби чланова 11. и 14. Закона о стечају („Службени гласник РС“ бр. 104/09...113/2017) и члана 74. Закона о здравственој заштити („Службени гласник РС“ бр. 25/2019), имајући у виду да је Република Србија, Одлуком о преузимању оснивачких права над домовима здравља објављеном у Службеном гласнику Републике Србије број 21/2020 од 06.03.2020. године, преузела оснивачка права над домовима здравља која, у складу са Законом о здравственој заштити („Службени гласник РС“ бр. 25/2019), оснива Републике Србија, а над којима је оснивачка права вршила јединица локалне самоуправе на основу одлуке надлежног органа јединице локалне самоуправе тако што је, у оквиру списка домова здравља над којима Република Србија преузима оснивачка права, као саставног дела Одлуке, утврђено да је тужени Дом здравља у Лесковцу означен под редним бројем 76. По налажењу другостепеног суда, у ситуацији када обавезе из правноснажне пресуде гласи на тела и субјекте чији су оснивачи Република Србија или јединица локалне самоуправе, који се у претежном делу финансирају из буџета, па самим тим не уживају довољно финансијску независност, постоји солидарна одговорност оснивача за испуњење те обавезе. Међутим, како су Одлуком Владе Републике Србије оснивачка права над дужником тужиље пренета на Републику Србију, а тај пренос је извршен пре подношења тужбе (тужба је поднета 05.01.2021. године), то, по оцени другостепеног суда, у конкретном случају значи да постоји солидарна одговорност Републике Србије а не Града Лесковца.

По оцени Врховног суда, тужиља у ревизији основано указује да су нижестепени судови, при оцени прговора недостатка пасивне легитимације, погрешно применили материјално право. Због погрешне примене материјалног права, чињенично стање је непотпуно утврђено.

Одредбом члана 14. став 1. Закона о стечају („Службени гласник РС“ бр. 104/2009...113/2017), прописано је да се стечајни поступак отвара када се утврди постојање најмање једног стечајног разлога (став 1.); да су стечајни разлози – трајна неспособност плаћања, претећа неспособност плаћања, презадуженост и непоступање по усвојеном плану реорганизације иако је план реорганизације издејствован на преваран или незаконит начин (став 2.); да трајна неспособност плаћања постоји ако стечајни дужник не може да одговори својим новчаним обавезама у року од 45 дана од дана доспелости обавезе или потпуно обустави сва плаћања у непрекидном трајању од 30 дана (став 3.). На основу одредбе члана 14. истог закона, стечајни поступак се не спроводи према Републици Србији, аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе, фондовима или организацијама обавезног пензијског, инвалидског, социјалног и здравственог осигурања, правним лицима чији оснивач је Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, а које се искључиво или претежно финансирају кроз уступљене јавне приходе или из Републичког буџета, односно буџета аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, Народној банци Србије, централном регистру, депоу и клирингу хартије од вредности и јавним агенцијама (став 1.); За обавезе правног лица над којим се у складу са ставом 1. овог

члана не спроводи стечајни поступак, солидарно одговарају његови оснивачи односно власници, као чланови или акционари (став 3.).

Закон о здравственој заштити („Службени гласник РС“ бр. 25/2019), у одредби члана 74. прописује да је дом здравља здравствена установа која обавља здравствену делатност на примарном нивоу здравствене заштите. Дом здравља је у јавној својини основа Република Србија а на територији аутономне покрајине – Аутономна покрајина у складу са законом и планом мреже. На основу одредбе члана 262. истог Закона, Република Србија односно аутономна покрајина, преузеће оснивачка права над здравственим установама, које, у складу са овим законом оснива Република Србија односно Аутономна покрајина, а над којима је оснивачка права вршила јединица локалне самоуправе, на основу одлуке надлежног органа јединице локалне самоуправе (став 1.). У року од 45 дана од дана ступања на снагу овог закона, јединица локалне самоуправе дужна је да спроведе поступак контроле над радом и пословањем здравствене установе чији је оснивач на дан ступања на снагу овог закона, и утврди да ли је код здравствене установе наступила трајнија неспособност плаћања, односно претећа неспособност плаћања, односно презадуженост под условима прописаним законом којим се уређује стечај, као и да утврђеним чињеницама поднесе извештај Министарству здравља, односно надлежном органу аутономне покрајине, у року од пет радних дана од дана сачињавања тог извештаја (став 4.). За здравствену установу у јавној својини за коју се у поступку контроле из става 4. овог члана утврди да је наступила трајнија неспособност плаћања, односно претећа неспособност плаћања, односно презадуженост, под условима прописаним законом којим се уређује стечај, јединица локалне самоуправе која врши оснивачка права над здравственом установом по прописима који су били на снази до дана ступања на снагу овог закона, дужна је, као солидарни дужник у свом буџету да обезбеди средства за извршавања обавеза здравствене установе према повериоцима које су преузете а које нису плаћене до дана ступања на снагу овог закона односно до дана преузимања оснивачких права над здравственом установом од стране Републике Србије, односно аутономне покрајине, и да започне са плаћањем обавеза према повериоцима у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона, а уколико се плаћање врши у више месечних рата, да плаћање према повериоцима у целини изврши најкасније до 31.12.2021. године (став 5.). Изузетно од става 5. овог члана, ако су у буџету јединице локалне самоуправе, као солидарног дужника за обавезе које су преузете и које нису плаћене до дана ступања на снагу овог закона, односно до дана преузимања оснивачких права над здравственом установом од стране Републике Србије, односно аутономне покрајине, не може обезбедити довољан износ финансијских средстава за извршавање обавеза према повериоцима у складу са ставом 5. овог члана, министарство може предложити Влади да донесе одлуку о обезбеђивању недостајућег износа средстава оснивачу здравствене установе, као солидарном дужнику, из буџета Републике Србије у складу са законом (став 6.). За све обавезе које здравствена установа преузме од дана ступања на снагу овог закона до дана преношења оснивачких права на Републику Србију, односно аутономну покрајину солидарно одговара јединица локалне самоуправе која врши оснивачка права на дан ступања на снагу овог закона (став 7.). Јединица локалне самоуправе дужна је да обезбеди средства за вршење оснивачких права над здравственим установама чији је била оснивач до преузимања оснивачких права из става 1. овог члана, ради извршавања обавеза здравствених установа по извршним судским одлукама, за обавезе које се не финансирају из средстава обавезног здравственог осигурања или на други начин у складу са законом, а које су настале у

периоду вршења оснивачких права од стране јединице локалне самоуправе (став 10.). Јединица локалне самоуправе дужна је да обезбеди средства и за извршавање обавеза према повериоцима здравствених установа чији је била оснивач до преузимања оснивачких права из става 1. овог члана, које су настале у периоду вршења оснивачких права од стране јединице локалне самоуправе, а која здравствена установа не може у целини испунити својства става, у складу са овим законом (члан 11.).

У конкретном случају тужиља, као извршни поверилац, има потраживање према извршном дужнику, Дому здравља Лесковац чији је рачун непрекидно у блокади од 05.11.2016. године и над којим не може да се спроведе стечајни поступак у смислу одредбе члана 14. Закона о стечају. Потраживање тужиље утврђено је правноснажном пресудом која је донета (20.04.2015. године), пре доношења Одлуке о преузимању оснивачких права над домовима здравља која је објављена у Службеном гласнику Републике Србије број 21/2020 од 06.03.2020. године и на основу које је Република Србија, почев од 14.03.2020. године, преузела оснивачка права над домовима здравља, између осталог и над Домом здравља у Лесковцу. То значи да је тужени Град Лесковац, као јединица локалне самоуправе која је вршила оснивачка права над здравственом установом, дужна да, у свом буџету у смислу одредбе члана 262. Закона о здравственој заштити, обезбеди средства за извршења обавезе здравствене установе према повериоцима које су преузете а нису плаћене до дана ступања на снагу Закона о здравственој заштити, односно до дана преузимања оснивачких права над здравственом установом од стране Републике Србије (14.03.2020. године), па су нижестепени судови погрешно закључили да тужени није пасивно легитимисан у овој парници. Због погрешне примене материјалног права, чињенично стање је непотпуно утврђено јер нижестепени судови нису ценили приговор застарелости који је тужена истакла у одговору на тужбу.

Укинута је и одлука о трошковима парничног поступка јер зависи од његовог исхода у смислу одредбе члана 163. став 4. Закона о парничном поступку.

У поновном поступку потребно је да првостепени суд поступи по примедбама из овог решења, и да правилном применом материјалног права донесе нову одлуку.

На основу одредбе члана 416. став 2. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић